

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Sextum testimonium ex illis verbis Cant. 3. Egredimini, & videte filiæ Sion
Regem Salomonem in diademate, quo coronavit illum mater sua in die
desponsationis illius & in die lætitiæ cordis eius. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Tertia observatio est Lyrani existimantis Salomonē hoc loco præcipua Christi III. mysteria complexū fuisse, ab incarnatione scilicet usque ad eius in cælum ascensionem, in uerbo tamen ordine sumpto initio ab ascensione, atque per viā aquilæ in cælo Christi in cælum ascensionē accipiedam esse: per viam colubri super petram eius resurrectionem, quoniam ex petra clausi sepulchri Christus in serpente æneo, quē in deserto Moyses exaltauit, adumbratus mirabiliter resurrexit: per viā nauis in medio mari sanctissimam Christi in hoc mundo conuersationem intelligi oportere, denique per viam viri in adolescentula eius incarnationem in Virgine. Et quoniam hæc omnia mysteria propter summam præstantiam, & altitudinem perfectè à nobis intelligi nequeunt, idcirco ea Salomon in rebus ad cognoscendum difficillimis numerauit. Nec verò multū repugnauerim, si quis cū Lyrano arbitretur Salomonem ad literam de his omnibus mysteriis sub aquilæ serpentis, nauisque metaphorica similitudine locutum fuisse, quamquam cōmunis expositio aliò desectat. Atque ut cætera interim mittamus: quod Christus aquila fuerit in ascensione, perspicuum est eo, quod altissimè sese extulit, & super omnes cælos ascendit, ut Paulus docet ad Ephel. 4. *Quod autem ascendit, quid est nisi, quia descendit primum in inferiores partes terræ: Qui descendit, ipse est, & qui ascendit super omnes cælos, ut impleret omnia: ubi in primis aduerte rationē ascensus reddi ex eo, quod prius descenderit: & quia descendit in inferiores partes terræ, idcirco supra omnes cælos ascendisse, ut profunditati humilitatis responderet ascensionis sublimitas: deinde ascendisse super omnes cælos, ut impleret omnia, id est, ut interpretatur D. D. Thomas Thom. ut impleret omne genus hominum spiritualibus donis, & præterea, ut omnia, quæ de ipso erant scripta, adimpleret. Eundem aquilæ volatum descripsit Regius Propheta Psal. 67. *Qui ascendit super cælum cælorum ad Orientem: & Michæas c. 2. Ascendet pandens iter apertum eos.* Sanè Christum aquilæ in ascensione comparauit S. Maximus Episc. hom. 2. de Pentecoste, ubi afferens illud Psal. 102. *Renouabitur ut aquila iuuentus eua, sicut aquila, inquit, humilia deserit, alta petit, cælorum vicina conscendit: ita & saluator humilia inferni deseruit, paradisi altiora petit, cælorum fastigia penetravit. Sed quid facimus, quod aquila prædam frequenter diripit? nec in hoc dissimilis est saluator, prædam enim sustulit, cum hominem, quem suscepit, inferni raptum faucibus portauit ad cælum, sicut scriptum est. Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem.* Hæc Maximus. Ad ascensionem quoque Domini referri potest illud Deut. 32. quod ad literam de populo Hebræorum dictum est, quem Dominus ex Aegypto in terram promissionis e ductum instar aquilæ toto itineris tempore mirificè protexit: *Sicut aquila, inquit, prouocans ad volandum pullos suos, & super eos volitans: dicitur enim aquila, ut pullos ad volandum, exeundumque è nido incitet super ipsos alas expandere, & subinde volitare: quo eodem modo instar aquilæ Christus in die Ascensionis super discipulos quasi volitans in cælum conscendebat, ut eos ad volandum, atque in cælum quoque ascendendum incitaret.**

¶ Sextum testimonium ex illis verbis Cant. 3.

Egredimini, & Videte filia Sion Regem Salomonem in diademate, quo coronauit illum mater sua in die desponsationis illius & in die lætitiæ cordis eius.

SECTIO XIII.

Supponendum est in primis hoc loco non esse sermonem de Rege Salomone, Dauidis filio, quoniam is nunquam legitur à Bethsabee matre diademate ali-

III. quo coronatus quibus quidem hallucinantur Hebraei, quorum nonnulli dicunt fuisse Salomonem coronatum diademate, & corona Regali à matre Bethsabee, quando illa ad Regem Dauidem morti proximum ingrediens postulauit, vt Salomonem filium regni heredem declararet: vt refertur 3. Reg. 1. cum enim Dauid ad eius preces Salomonem successorem suum nominauerit, Regemque statim constituerit, optimo iure dici posse Bethsabee filium Salomonem Regio diademate coronasse. Verum hæc Hebræorum responsio cum cõtextu minime cõhæret, subiungitur enim: *In die desponsationis illius*: constat autem eum Diem, in quo Salomon matris opera, ac precibus regnum obtinuit, non fuisse diem desponsationis illius, cum eo die vxorem non duxerit: quod cum vel ipsi Hebræi viderent, aliam responsionem excogitanda putarunt, vt dicerent, cum Salomon vxorem duxit filiam Pharaonis Regis Egypti, eo ipso die dedisse illi matrem diadema quoddam pulcherrimum pretio siliis gemmis exornatũ, illudque capiti eius imposuisse. Sed hoc mirum est Hebræorum commentum: nihil enim eiusmodi vel in sacris litoris, vel in probato aliquo auctore memoriæ proditũ reperitur: accedit, quod Canticum illud sublimius est, quã vt de Salomonis amõribus, & nuptiis intelligi debeat. Quam ob causam antiquissimi Hebræorũ communi consensu docuerunt, quoties in eo Cantico Salomõ nominatur, non Salomonẽ illũ Dauidis Regis filium, sed Deũ ipsum accipiendũ esse, qui Salomon, id est, pacificus iuxta nominis etymon appellatur: itaque nomen Salomonis eo loco non propriũ, sed appellatiuũ esse, à pace scilicet deriuatum, ad Deum ipsum pacis auctorem exprimendum.

II. Est igitur prima expositio Hebræorum aientium per Salomonem Deum ipsam intelligendum esse, per matrem verò accipiendam Synagogam. Etenim, vt refertur in Commentariis Hebræorum super Cantica, qualis R. Eliezer à R. Simeone, quomodo exponeret propositam sententiã? respondit Salomonẽ istum esse, qui à principio amore prosequens Israël, id est, Hebræos appellauit eos filiam, iuxta illud Psal. 44. *Audi filia*, & vide: deinde maiori quodam amore inflammatus vocauit eos sororem Cant. 3. *Aperi mihi soror mea*: denique multò magis incensus appellauit eos matrem Elai. 51. *Attendite ad me popule meus, & mater mea auscultate me*: sic enim ipsi legunt pro eo, quod nos habemus: *Attendite ad me popule meus, & tribus mea audite*. Sed non explicauit R. Eliezer, quodnam esset illud diadema, quo Deus à Synagoga fuerit coronatus: nec sanè explicare potuit: nec enim Synagoga Deum Regem effecit: sed potius Deus Synagogam regali honore decorauit, quemadmodum scribitur Ezech. 16. vbi Deus femine similitudine Synagogam depingens addit inter alia: *Ornata es auro, & argento, & vestita es bysso, & polymito, & multicoloribus, & proficisti in regnum*, hoc est, ad regalem dignitatem euecta fuisti, cum tibi Saulcem Regem constituit, quem reliqui consequentes Reges exceperunt. Plerique Hebræorum respondent dici Deum coronatum tanquam Regem à Synagoga in monte Sina in susceptione legis; nam cum Synagoga, inquit, legẽ recepit, tunc Deum quodammodo coronare visa est, eum tanquam Regem, Dominumque suum agnosces. Ceterum præterquam quod hoc violentum est, & improprie dicitur subditus Regem coronare, cum sese illi subiicit, explicandum præterea fuerat, quomodo Synagoga in susceptione legis mater Dei appellari potuerit, quod necessarium fuit exponere ad expositionem huius loci: liquidem non tantum dicitur Salomon coronatus, sed coronatus à matre sua: at Synagogam matrem Dei appellatam fuisse in susceptione legis Hebræi docere non possunt nec ex illo, nec ex alio quouis Scripturæ loco, nam quod afferunt ex Elai capite quinquagesimo primo, id nomen non matrem,

Synagogam
Deus regalis
honore deco-
rauit.

Ezech. 16. 13.

Hebræorum
expositio re-
sultat.

trem, sed tribum, nationemve significat.

Quare prætermittit hæc expositione Hebræorum est secunda Catholicorum sententia per Salomonem Christum accipientium, per matrem yero Synagogam, ex qua ipse tanquam ex parente secundum carnem in uero originem, qua cum in passione coronatus dicitur, spinæ scilicet diademate, & coronat. Quam expositionem tradit Theodoretus in suis Comment. super Cant. Ita, inquit, dilexit mundum, ut tanquam ovis ad occisionem ductus sit: sic enim coronatus est mater sua: matrem namque appellat Iudæam, quantum pertinet ad eius humanitatem, quæ hanc illi in uero coronam impo- sit: spinæ enim illum contemptus casu coronauit, ipsæ uero per spinas suscepit diademata charitatis: sponte enim in nomine perculit, atque uero ad mortis cruciatum accessit. Quam ob rem dispensationis diem illam uocauit, & diem lætitiæ cordis eius: tunc enim nuptiarum cæmunio facta est. Consentit expositio trium Patrum, quæ simul cum Commentariis Theodoretii in Cant. circumsertur. Spectate, inquit, dispensationis rationem in diademate, quo coronatus est mater sua in die dispensationis ipsius, in spinæ nimirum corona, quam Christi capiti impo- situs Iudæorum Synagoga, ex qua ipse est secundum carnem in die salutiferæ mortis eius, in qua proprio sanguine Ecclesiæ sibi dispensauit, & in die lætitiæ cordis eius, quæ salutari pro nobis morte appetens nos ab hostis seruitute liberauit, atque ita Patri obtemperans uoluntati lætatur est spiritus, licet carnem cruciatibus vexaretur. Subseribit quoque D. Bernard. in festo omnium sanct. ubi inter alia, Mater, inquit, Synagoga non matrem se ne se exhibet, sed nouercam Regem nostrum corona spinæ coronauit: pudeat scitari gloria membra, quibus caput suum tam in gloriam exhibetur. pudeat sub spinato capite membrum fieri de- licatum.

Tertia expositio est per coronam accipiendam esse humanitatem, qua cum Virgo sanctissima in instanti conceptionis coronauit: quam expositionem asserunt D. Ambr. lib. de Isaac. cap. 5. D. Gregor. in Cant. D. Bernard. in Epiphania. Si Rex est, inquit, diadema eius ubi est, sed uos cum uero uideris in diademate, quo coronatus est, in sacco mortali: an, de quo resurgens ait Psalm. 29. Quia conscidisti sac- cum mentis, & circumdediti me lætitiis. Egre dimini uirtutes Angelicæ, incola ciuitatis super- na. Ecce Rex ex uos, sed in corona nostra, in diademate, quo coronatus est mater sua. Verum in hac expositione aliud quoddam latet mysterium de assumptione car- nis ex Virgine conseruata eius integritate, quod mysterium agnoscit Eius A- drian. lib. 2. flagelli, cap. 5. ita uero explicatum fuisse in eo, quod humanitas sum- pta ex Virgine corona, siue diadema, appellatur: supposita enim præcedenti ex- positione, iuxta quam diadema, quo Rex Messias uir coronatus, intelligitur hu- manitas accepta ex Virgine, adhuc explicandum superest, cur eiusmodi huma- nitas nomine corona regalis, siue diadematis expressa fuerit. Illud igitur myste- rium ea similitudine comprehendendi existimat Adrianus, quod uerbum humani- tatem ex Virgine sumpsit absque ullo uirginitatis eius detrimento: itaque si- gnificari non more hominum, cæterorum, factum fuisse hominem in Virgine, sed tam excellenti, præstantique ratione, ut inter cæteros homines regalem co- ronam, regiamque diadema propter nouum conceptionis modum gestauerit, natus uidelicet ex matre uirgine: cum enim uirginitas regalis sit uirtus, plane Messias, eo etiam nomine Rex existimari debet, regalemque coronam præ aliis hominibus gestare, quod non tantum uirgo, sed ex matre etiam uirgine natus sit. Ex quo illustrissimum deponitur uirginitatis encomium, quæ uir- delicet corona regali conferatur, imò & ipsius uirginis sanctissima laus exi- mia, quæ tanquam princeps, & Regina propter hanc uirginitatis prærogati- uam filium quoque regali uirginitatis diademate coronauerit. Nec mirum,

III. Secunde Ca- tholicorum sententia.

Theodoret.

Christi amor erga nos in patiēdo.

Christi læti- tiam passio- ne.

D. Bernard. Synagoga Christi nouerca.

III. Humanitas Christi corona.

D. Ambros. D. Greg. D. Bernard. Psalm. 29. 12.

Adr. Ep.

De ipsa uirginitate filium coronauit.

Virginitas corona regalis.

Cyrrill Alex. cum ipsa Virgo beatissima corona virginittatis fuerit, vt eam appellat Cyrrill Alex. epist. 6. contra Nestorium: corona, inquam, virginittatis, quoniam cum in sanctissima Deipara virginittas fecunditatem coniunctam habuerit, quæ vna perfectio virginittati deerat, optimo iure in Virgine virginittas coronata dicitur, quoniam ad præcipuum gradum dignittatis, ac perfectionis euecta quasi princeps, ac Regina coronam regalem consequuta est. Itaque Virgo sanctissima non solum filium humanittatis diademate sed etiam ipsam virginittatem corona fecundittatis coronauit. Porro dicitur Virgo coronasse filium in die desponsationis illius, hoc est, in ipso primo conceptionis instanti, tunc enim Verbum per incarnationem sponsalia cum humanitate ætissimo vnionis hypostatica vinculo celebrauit: id quod quoniam summa cum eius letittia, & gaudio perfectum est, meritò additur: *Et in die letittie cordis eius.* Atque hæc de hoc testimonio dicta sufficiant.

Septimum testimonium ex verbis illis Esaiæ cap. 7.

Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel,

SECTIO XIII.

I. Hoc testimonio mirum est, quàm torqueantur Hebræi, quantumque conentur illius auctoritatem grauissimam aut eluare, aut aliò deflectere: sed frustra tamen laborant, cum luculenter ex illo (rumpantur licet) integritas B. Virginis in conceptu, & partu Christi comprobetur, vt patebit ex sequentibus. Atque vt res fiat illustrior, sciendum est primò regnante Hierosolymis Achaz impiissimo Rege Iuda Rasin Regem Syriæ, & Phacee Regem Israel coactis copiis aduersus illum mouisse bellum, obsedisque Hierosolyma: tunc verò Deum misisse in occursum eius Esaiam, qui soluendam vtis oblidionem prædiceret, Regemque securum esse iuberet, atque in tanti beneficii confirmationem moneret, vt signum aliquod siue in celo sursum, siue in inferno deorsum postularet. Quod cum Rex petere per summam impietatem tenueret, veritus nimirum, ne ex eo magna in Deum gloria redundaret, subdole, & fallaciter prætexens nolle se Dominum tentare, *Non petam, inquit, & non rennabo Dominum:* Quod responsum non humilitatis, sed superbiæ fuit: vt ait D. Hieronymus: imò & summa impietatis: nec enim erat tentare Dominum tunc signum petere, cum Deus ipse, vt peteret, hortabatur. Iratus iis verbis Dominus, promisit daturum se aliud signum longè præstantius, ac sublimius, ex quo multò maiorem ipse gloriam, honoremque consequeretur, conceptum videlicet, atque ortum Messie ex virgine. *Audite, inquit, Domus David: Nunquid parum vobis est molestos esse hominibus, quia molestus estis & Deo meo: propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum: Ecce virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel.* Itaque certis signum hæc de conceptione, & partu Virginis idcirco à Deo promitti, vt Deus suam ipsius gloriam, potentiamque magnitudinem demonstraret, quam Achaz Rex impiissimus obliturare moliebatur: hanc enim vim habent illa verba, *propter hoc*, quæ ratio nobis inferius aduersus Hebræorum peruicaciam in multum interuiet.

II. Deinde est aduertendum pro eo, quod nos habemus, *virgo*, esse Hebræicè, *הוּלָה*, vbi litera *ה* cum puncto camets posito in principio non pertinet ad substantiam nominis, sed est hæ notificatiuum, vt Hebræi appellant, & loco articuli ponitur